

Guía Docente				
Datos Identificativos				2016/17
Asignatura (*)	Urbanística 2	Código	630G02024	
Titulación	Grao en Estudos de Arquitectura			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Proxectos Arquitectónicos e Urbanismo			
Coordinación	Creus Andrade, Juan Jose	Correo electrónico	juan.creus@udc.es	
Profesorado	Beltran Pedreira, Jose Ricardo	Correo electrónico	ricardo.beltran@udc.es	
	Conde Garcia, Jesus		jesus.conde@udc.es	
	Creus Andrade, Juan Jose		juan.creus@udc.es	
Web				
Descrición xeral	O curso plantease como unha introducción xeral aos diversos temas que se desenrolarán máis adiante en sucesivas asignaturas da area de urbanismo. Tratarase de introducir ó alumno na disciplina urbanística, familiarizándoo con coñecementos de carácter instrumental e básico que faciliten, en niveis superiores, o seu su enfrontamento co proxecto de escala territorial e urbana. A asignatura estrutúrase en dúas partes: teoría e práctica, estreitamente relacionadas e que se desenrolan paralelamente ao longo do curso. A avaliación do alumno dependerá, ademais da súa participación na materia específica, na que se estima unha asistencia mínima obrigatoria dun 80%, da participación e entregas realizadas no conxunto do Taller 5, a onde se vincula parte da práctica da asignatura.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A34	Capacidade para a concepción, a práctica e desenvolvemento de proxectos básicos e de execución, esbozos e anteprojectos. (T)
A39	Aptitude para suprimir barreiras arquitectónicas. (T)
A42	Aptitude para catalogar o patrimonio edificado e urbano e planificar a súa protección. (T)
A45	Capacidade para deseñar e executar trazados urbanos e proxectos de urbanización, xardinería e paisaxe. (T)
A46	Capacidade para aplicar normas e ordenanzas urbanísticas.
A48	Coñecemento axeitado das teorías xerais da forma, a composición e os tipos arquitectónicos.
A49	Coñecemento axeitado da historia xeral da arquitectura.
A50	Coñecemento axeitado dos métodos de estudo dos procesos de simbolización, as funcións prácticas e a ergonómia.
A51	Coñecemento axeitado dos métodos de estudo das necesidades sociais, a calidade de vida, a habitabilidade e os programas básicos de vivenda.
A52	Coñecemento axeitado da ecoloxía, a sostibilidade e os principios de conservación de recursos enerxéticos e medioambientais.
A53	Coñecemento axeitado das tradicións arquitectónicas, urbanísticas e paisaxísticas da cultura occidental, así como dos seus fundamentos técnicos, climáticos, económicos, sociais e ideolóxicos.
A56	Coñecemento axeitado das bases da arquitectura vernácula.
A58	Coñecemento axeitado dos fundamentos metodolóxicos do planeamento urbano e a ordenación territorial e metropolitana.
A59	Coñecemento dos mecanismos de redacción e xestión dos planos urbanísticos a calquera escala.
A63	Elaboración, presentación e defensa ante un Tribunal Universitario dun traballo académico orixinal realizado individualmente relacionado con calquera das disciplinas cursadas.
B1	Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adoita atoparse a un nivel que, se ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo
B2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dun xeito profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo

B3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
B6	Coñecer a historia e as teorías da arquitectura, así coma as artes, tecnoloxías e ciencias humanas relacionadas con esta
B8	Coñecer o urbanismo e as técnicas aplicadas no proceso de planificación
B12	Comprender as relacións entre as persoas e os edificios e entre estes e o seu entorno, así como a necesidade de relacionar os edificios e os espazos situados entre eles en función das necesidades e da escala humana
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para o aprendizaxe ao longo da súa vida
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia do aprendizaxe ao longo da vida
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultura da sociedade

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
O estudante debe saber o que é a cartografía e como se elabora. Debe saber como se utiliza, recoñecer a súa linguaxe, os elementos que a compoñen, así como a metodoloxía utilizada para coñecer e representar o medio, tanto dende a súa compoñente física, como construída e humana.	A34 A42 A50 A51 A52 A53 A56 A58 A59	B1 B2 B3 B6 B8 B12	C3 C6 C7 C8
O estudante debe de saber da normativa aplicable ao espazo de estudio, recoñecer os niveis de aplicación e coñecer a estrutura dos documentos urbanísticos. Debe saber establecer límites de solo, recoñecer cualidades e propoñer o seu uso axeitado.	A39 A45 A46 A53 A58 A59 A63	B2 B3 B6 B8 B12	C1 C6 C7
O estudante debe coñecer o significado dos elementos e relacións que definen a estrutura urbana, entendendo as consecuencias do manexo da tipoloxía edificatoria e o deseño do espazo público. Debe saber describir unha tipoloxía arquitectónica feita por el e definir o espazo público relacionado coa mobilidade e a estancia	A34 A39 A42 A45 A46 A48 A49 A50 A51 A58 A59	B2 B3 B6 B8 B12	C1 C4 C5

O estudante debe alcanzar a competencia para dirixir e integrarse nun equipo multidisciplinar capaz de elaborar documentos de información urbanística relacionados coa ordenación do territorio, a diferentes escalas, interpretando a normativa urbanística e os elementos da estrutura urbana dende unha óptica propositiva.	A34	B1	C1
	A39	B2	C3
	A42	B3	C4
	A45	B6	C5
	A46	B8	C6
	A50	B12	C7
	A51		C8
	A52		
	A53		
	A56		
	A58		
	A59		
	A63		

Contidos	
Temas	Subtemas
MÓDULO I: INFORMACIÓN URBANÍSTICA	I.I. CONCEPTO I.II. FONTES I.III. CARTOGRAFÍA. GIS I.IV. METODOLOXÍA. MEDIO FÍSICO I.V. METODOLOXÍA. MEDIO CONSTRUIDO E HUMANO
MÓDULO II: MARCO LEGAL	II.I. LEXISLACIÓN II.II. CLASIFICACIÓN DO SOLO II.III. INSTRUMENTOS DE PLANEAMENTO TERRITORIAL II.IV. INSTRUMENTOS DE PLANEAMENTO MUNICIPAL
MÓDULO III: ESTRUCTURA URBANA	III.I. ESPACIO PÚBLICO E SISTEMAS III.II. USOS DO SOLO E PARCELACIÓN III.III. TIPOS EDIFICATORIOS III.IV. PAISAXE URBANO

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Obradoiro	A34 A39 A42 A45 A46 A48 A50 A51 A52 A53 A56 A58 A59 A63 B1 B2 B3 B6 B8 B12 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8	30	60	90
Saídas de campo	A34 A39 A42 A45 A51 A52 A53 A56 A58 B2 B3 B12 C4 C5 C6 C7 C8	3	3	6
Discusión dirixida	A34 A45 A46 A50 A52 A58 A59 A63 B2 B3 B8 B12 C1 C4 C5 C6 C7 C8	2	0	2

Actividades iniciais	A42 A46 A50 A51 A52 A53 A56 B1 B6 B12 C4 C5 C7 C8	1	0	1
Proba obxectiva	A34 A39 A45 A46 A48 A49 A50 A51 A52 A53 A56 A58 A59 B2 B3 B6 B8 B12 C1 C5 C6	1	0	1
Traballos tutelados	A34 A39 A45 A46 A52 A53 A58 A59 A63 B2 B8 B12 C1 C4 C6 C8	7	0	7
Proba de resposta múltiple	A46 A48 A49 A50 A51 A52 A53 A56 A58 A59 B3 B6 B8 B12 C6 C7	1	0	1
Análise de fontes documentais	A34 A42 A46 A50 A51 A52 A53 A58 A59 B1 B3 B8 B12 C5 C7 C8	5	0	5
Esquemas	A34 A45 A46 A58 A59 A63 B3 B12 C1 C3 C4 C5	2	0	2
Portafolios do alumno	A34 A42 A46 A50 A51 A58 A59 A63 B3 B12 C1 C3	3	0	3
Prácticas a través de TIC	A34 A39 A45 A46 A50 A51 A52 A53 A56 A58 A59 B2 B3 B6 B8 B12 C1 C3 C6 C8	5	0	5
Lecturas	A39 A42 A46 A50 A51 A52 A53 A56 A58 A59 B2 B6 B8 B12 C1 C4 C5 C6 C7	12	0	12
Sesión maxistral	A34 A39 A42 A45 A46 A48 A49 A50 A51 A52 A53 A56 A58 A59 A63 B1 B2 B3 B6 B8 B12 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8	13	0	13
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	traballo de análise, planificación territorial e deseño urbano. Desenrólase vinculado ao Taller 5, onde se definen os contidos da práctica, obxectivos, documentación e entregas.
Saídas de campo	considérase fundamental o coñecemento do territorio obxecto do análise, polo que a visita ao lugar elixido para o traballo é fundamental.

Discusión dirixida	os resultados do obradoiro serán obxecto de discusións dirixidas ao longo do curso.
Actividades iniciais	presentación das actividades a realizar no curso e inicio da busca a partir da descrición de fontes documentais básicas
Proba obxectiva	proba utilizada para avaliar coñecementos, capacidades, destrezas, rendemento, aptitudes, actitudes, intelixencia, etc, aplicable tanto para a avaliación diagnóstica, formativa ou aditiva e pode conter tanto preguntas escritas de resposta múltiple, escritas de resposta curta, longa e de xeito gráfico.
Traballos tutelados	traballos de busca de información, análise ou resumo en paralelo co traballo do obradoiro.
Proba de resposta múltiple	proba obxectiva que consiste en preguntas directas con varias opcións de resposta das que unha de ellas é válida.
Análise de fontes documentais	técnica metodolóxica na que se utilizan documentos audiovisuais e bibliográficos relevantes para a temática da materia e que forman parte non só da aproximación á solución dos traballos a resolver senón contido relevante dos mesmos.
Esquemas	consiste na elaboración de síntesis dos principios contidos dos traballos, sendo un recurso óptimo que falicita a comprensión da realidade e a explicación das propostas.
Portafolios do alumno	documentos de resumo gráfico e escrito que explican partes concretas dalgún traballo específico realizado como as maquetas que se realizan no curso ou a posta en orde da información urbanística.
Prácticas a través de TIC	control do traballo individual das prácticas do obradoiro mediante TIC.
Lecturas	ao longo do curso indícanse unha serie de lecturas de apoio que son de grande utilidade para facilitar o entendemento e asimilación dos coñecementos teóricos así como para establecer pautas e abrir posibilidades que orienten o traballo no obradoiro.
Sesión maxistral	os distintos temas relevantes para o desenvolvemento do obradoiro serán obxecto de sesións maxistras.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Obradoiro Saídas de campo Discusión dirixida Traballos tutelados Lecturas	

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Obradoiro	A34 A39 A42 A45 A46 A48 A50 A51 A52 A53 A56 A58 A59 A63 B1 B2 B3 B6 B8 B12 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8	O traballo final valorarase nas súas vertentes analítica, planificadora e de deseño. O traballo práctico estará relacionado coa práctica do Taller 5, de tal maneira que, tanto o texto como as entregas formarán parte dos contidos do mesmo. As entregas serán únicas e para a avaliación do alumno será imprescindible ter participado e entregado de forma completa o traballo do taller.	50
Proba obxectiva	A34 A39 A45 A46 A48 A49 A50 A51 A52 A53 A56 A58 A59 B2 B3 B6 B8 B12 C1 C5 C6	Os coñecementos instrumentais contidos no temario de docencia expositiva, teóricos e prácticos, do curso serán avaliados mediante unha proba obxectiva que pode conter tanto preguntas escritas de resposta múltiple, escritas de resposta curta, longa e de xeito gráfico.	50

Observacións avaliación

Trátase dunha Avaliación Continua, controlada mediante a asistencia a clase completada coa realización de probas teórico-prácticas que permiten comprobar que o estudante asimilou os contidos conceptuais e procedimentais propios da asignatura. A avaliación do alumno dependerá, ademais da súa participación na materia específica, na que se estima unha asistencia mínima obligatoria dun 80%, da participación e entregas realizadas no conxunto de Taller 5, a onde se vincula parte da práctica da asignatura. Tanto a non realización das probas propostas como o incumprimento de asistencia ou de entregas suporá un Non Presentado como calificación da convocatoria. En calquera caso, a calificación final da asignatura será valorada coa media que resulta das calificacións tanto das probas escritas e examen como as probas teórico prácticas. O coñecemento do alumno deberá estar sempre en calquera de elas por riba do 50%. A avaliación do estudante nas convocatorias extraordinarias levarase a cabo mediante a realización dun único exame, se ben aqueles alumnos que non teñan superado a parte correspondente ás probas teórico-prácticas, deberán tamén acreditar a corrección e realización das mesmas. A avaliación do estudante en sucesivas matrículas realizarase polo mesmo procedemento arriba descrito. A docencia a alumnos de programas de mobilidade adaptarase a condicións pedagóxicas e de traballos tutelados especiais, así como as probas e exames de avaliación.

Fontes de información

Bibliografía básica	Juli Eesteban i Noguera (). Elementos de Ordenación Urbana. AAVV (). Lei de Ordenación Urbanística e Protección do Medio Rural de Galicia. Manuel Solá Morales (). Las Formas de Crecimiento Urbana. Rafael Moneo y AAVV (). Sobre el Concepto de Tipo en Arquitectura. Kevin Lynch (). La Imagen de la Ciudad. AAVV (). UR. AAVV (). Publicaciones del Laboratorio de Urbanismo. José Fariña Tojo (). Clima, Territorio y Urbanismo. Laboratotio de Urbanismo (). Teoría de la proyectación arquitectónica. Xunta de Galicia (). Legislación del Suelo y Directrices de Ordenación.
Bibliografía complementaria	Manuel Castells (). La Cuestión Urbana. Gordon Cullen (). El Paisaje Urbano. Carlos Martí Arís (). Formas de la Residencia en la Ciudad Moderna. AAVV (). Quaderns. Xosé M. Souto (). Xeografía Humana. Augusto Pérez Alberti (). Xeografía de Galicia. O medio. C. Martínez Caro y J.L. de las Rivas (). Arquitectura urbana. Jan Gehl (). La Humanización del espacio urbano.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Urbanística 1/630G02018
Proxectos 4/630G02016
Proxectos 2/630G02006
Proxectos 3/630G02011
Proxectos 1/630G02001

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Proxectos 5/630G02021

Materias que continúan o temario

Urbanística 4/630G02032
Proxectos 6/630G02026
Urbanística 3/630G02029

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías